

Рівень естетичного задоволення студентів залежно від когнітивно-стильових особливостей особистості (полезалежність, полenezалежність)

ENG: The level of aesthetic satisfaction of students depending on cognitive style personality traits (fielddependence, fieldindependence)

Отримання естетичного задоволення є досить важливим оскільки воно впливає на формування як почуттів, так і думок людини; воно виховує чутливість до краси в усіх сферах людської діяльності, у всіх її зв'язках з об'єктивним світом. Естетичне задоволення є своєрідним емоційним елементом, який виникає у нашій свідомості, а також, що воно може бути певним результатом безкорисливої і не концептуальної взаємодії з об'єктом(Кант, 1984).

Існує теорія, що рівень естетичного задоволення пов'язаний із когнітивними стилями. Когнітивні стилі – це своєрідний тип інтелектуальних здібностей, які мають відношення до метакогнітивної регуляції інтелектуальної діяльності і передбачають зрілість презентаційних можливостей суб'єкта(Адаскіна, 1999). Особливо вони залежать від одних з їхніх основних параметрів – полезалежності та полenezалежності. Полезалежність–полenezалежність - це індивідуальний стиль сприйняття, що характеризує легкість виділення фігури з фону (Стовба).

Стильові відмінності в когнітивних стилях проявляються в характеристиках ментального образу об'єктивної ситуації. Полезалежність та полenezалежність є артикульованістю цього ментального образу. Цей компонент характеризує розміри інформаційної автономії від поля (Холодна, 2004).

Як стверджував Г. Уіткін, незалежні від поля люди включаються в будь який процес як його активні учасники, а не глядачі. Це відбувається тому, що в полenezалежних осіб рушійною силою є внутрішня мотивація, їх прагнення отримати знання та навички. Полenezалежні активно перетворюють пропоновану ситуацію, намагаючись виокремити її істотні, а не просто помітні моменти, тому рівень естетичного задоволення полenezалежних людей не залежатиме від думки та установки оточуючих. При ухваленні рішення полenezалежність стає показником ступеня орієнтації на власний пізнавальний досвід, а не на „зовнішні”, наочні характеристики проблемної ситуації (Г. Уиткін, [Н. WitKin et all, 1967]).

В свою чергу, полезалежні краще навчаються в ситуаціях з негативним підкріпленням. Вони ігнорують менш помітні риси аналізованого об'єкта. Також вони чутливіші до соціальної інформації, що дозволяє підтвердити те, що рівень їхнього естетичного задоволення залежатиме від установки та відгуків соціуму. Вони рідше висловлюють негативне ставлення до навколишнього. Такі люди схильні змінювати погляди, враховуючи позиції авторитетів.

Отже, дослідження провідних вітчизняних та зарубіжних психологів показали, що рівень естетичного задоволення тісно пов'язаний із когнітивно-стильовими особливостями особистості, а особливо з полезалежністю та полenezалежністю. Оскільки людина отримує естетичне задоволення при оцінці певного об'єкту, тому як саме оцінюватиме предмет ця особистість, залежить від основних параметрів когнітивних стилів: полезалежності та полenezалежності, оскільки полenezалежні люди опиратимуться на власний досвід, а полезалежні на думку та досвід інших.

Література

1. Адаскіна А.А. Особенности проявления эстетического отношения при восприятии действительности //Вопросы психологии. – 1999. – № 6. – С. 100-109.

2. Кант И. Критика способности суждения // Кант И. Собр. соч.: В 6 т. — М., 1984. — т. 5. — С. 174.
3. Стовба, Н. І. Вплив когнітивно-стильових особливостей учня на розуміння тексту / Н. І. Стовба. - С.266-270. - Бібліогр.: 11 назв.
4. Г. Уиткин и др. [Н. WitKin et all., 1967)
5. Холодная М.А. Когнитивные стили. Оприроду индивидуального ума. 2-е изд. – СПб.: Питер, 2004. – 384 ст. ил. – (Серия «Мастера психологии»).